

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Семеног Олени Миколаївни
про дисертацію **Бойчук Оксани Юхимівни**
«Формування професійної комунікативної компетентності
майбутніх кваліфікованих робіт сфери послуг»,
що подана на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальність теми дослідження специфіки формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг зумовлена економічним, соціальним і професійним чинниками. Сфера послуг є однією з провідних галузей економіки України (її частка, за даними статистики щодо трудових ресурсів у 2019 році, залежно від регіону становить 56,98 % за кількістю осіб, що працюють у цій сфері); охоплює різні види важливих для життєдіяльності і задоволення потреб кожної людини і суспільства послуг.

Сучасний ринок праці потребує не лише технологічно підготовленого кваліфікованого робітника - перукаря, флориста, фотографа, здатного якісно виконувати професійні технологічні операції, а насамперед громадянина, патріота своєї держави, комунікабельного, ініціативного, стресостійкого фахівця, здатного до гнучкої адаптації у змінному професійному середовищі. Визначальними у досягненні фахового успіху працівника сфери послуг як креативної, морально-етичної особистості людини-європейця і громадянина світу є комунікативна компетентність - важлива складова культури професійного спілкування, мовнокомунікативної взаємодії і співпраці, насиченої такими ознаками українського професійного мовлення, як правильність, доцільність, коректність, лаконічність, точність, виразність.

16 січня 2021 року набула чинності стаття 30 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», що регулює використання державної мови у сфері обслуговування споживачів: «всі надавачі послуг, незалежно від форми власності, мають обслуговувати споживачів і надавати інформацію про товари і послуги українською мовою».

Важливість проблеми на соціально-культурному, законодавчому, теоретичному, професійно-практичному рівнях актуалізує необхідність дослідження мотиваційної сфери, удосконалення змісту, форм, методів формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг у процесі професійної підготовки.

Концептуальні засади дослідження ґрунтуються на ідеях і положеннях Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років (2014), Законів України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (редакція від 01.01.2021), «Про професійний розвиток працівників» (2012), «Про освіту» (2017), «Про фахову передвищу освіту» (2019), «Про повну загальну середню освіту»(2020), Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення

Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року» (2019), Національної рамки кваліфікацій.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами

Логічно структуроване, самостійне, завершене, міждисциплінарне науково-педагогічне дослідження з актуальної проблеми теорії і методики професійної освіти виконано відповідно до плану наукових досліджень Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України «Розвиток педагогічної майстерності викладача закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технічного суспільства».

Тему дослідження затверджено вченою радою Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (протокол №12 від 19.11.2018 р.) й узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології НАПН України (протокол №1 від 29.01.2019 р.).

Найбільш суттєві результати дослідження, що містять новизну

Уперше в українській педагогічній науці О. Бойчук здійснила цілісне дослідження проблеми формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг.

Теоретично *обґрунтовано* і розроблено:

- модель формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг, що охоплює взаємопов'язані блоки: цільовий (мета, завдання), теоретико-методологічний (ураховано положення аксіологічного, культурологічного, системного, синергетичного, компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого методологічних підходів; загальнодидактичні та специфічні принципи); змістово-технологічний (компоненти, етапи формування професійної комунікативної компетентності); контрольо-оцінювальний (критерії, показники, рівні сформованості професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг);

методику поетапного формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг, що спрямована на оволодіння учнями теоретичними професійними і мовно-комунікативними знаннями, формування професійно-комунікативних умінь та навичок, розвиток критичного мислення та здатності до професійної комунікації;

У науковий обіг *уведено* поняття «професійна комунікативна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг», а сутність понять «компетентність», «комунікативна компетентність», «професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг» *уточнено*.

Виокремлено компоненти (мотиваційний, когнітивно-нормативний, прагматично-дискурсивний, рефлексивно-прогностичний), визначено критерії (мотиваційно-ціннісний, знаннєво-пізнавальний, діяльнісний, рефлексивний) та показники (мотиви до професійної діяльності, мотиви вивчення лінгвістичних

навчальних предметів, ціннісні орієнтації, володіння професійною термінологією відповідно до мовних норм, рівень комунікативних знань, здатність використовувати теоретичні знання, наявність комунікативних та організаторських здібностей, здатність до самоорганізації, здатність до самооцінки), рівні (низький, середній, високий) сформованості професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг.

Удосконалено діагностувальний інструментарій, навчально-методичне забезпечення процесу формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг.

Подальшого розвитку набули зміст, форми, методи організації освітнього процесу, спрямованого на формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг.

Значення отриманих автором результатів дослідження для науки і практики

Дисертація містить нові наукові положення, що сприяють підвищенню якості професійної підготовки кваліфікованих робітників сфери послуг у контексті реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта».

Обґрунтування методики поетапного формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг здійснено з урахуванням теорій особистісно орієнтованого, компетентнісного навчання. Сутність понять «компетентність», «комунікативна компетентність», «професійна компетентність кваліфікованих робітників сфери послуг», «професійна комунікативна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг» схарактеризовано на основі вивчення філософських, психологічних, педагогічних джерел, законодавчих і нормативно-правових документів, а також тривалої дослідно-експериментальної роботи в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Теоретичні положення і висновки дослідження, методика формування професійної комунікативної компетентності майбутніх перукарів, фотографів та флористів, навчально-методичний комплекс, що охоплює: робочі програми, тематичні та поурочно-тематичні плани з української мови, української літератури та основ професійної етики, методичні рекомендації «Інноваційні педагогічні технології формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг», робочий зошит «Практична риторика» можуть бути використані для подальшого удосконалення освітньо-професійних програм підготовки майбутніх фахівців сфери послуг, організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О, в умовах неформального та інформального навчання та практичній діяльності викладачів закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти; у підготовці підручників, посібників, монографій, програм навчальних дисциплін, гурткової роботи, виробничої практики, у розробці навчально-нормативної документації для ЗП(ПТ)О.

Повнота викладу результатів дисертації у наукових публікаціях

Основні положення дослідження відображено у 21 публікації; 11 публікацій є одноосібними: 1 колективна монографія, 6 статей у наукових фахових виданнях України; 1 стаття у зарубіжному періодичному науковому виданні (Республіка Польща); 3 методичні рекомендації; 1 збірник завдань з української мови; 1 робочий зошит; 8 публікацій у збірниках наукових праць та матеріалах науково-практичних конференцій.

Особистий внесок здобувачки у працях, написаних у співавторстві, чітко визначений.

Ступінь обґрунтованості використаних методів

Аналіз змісту дисертаційної роботи дає підстави зробити висновок про наукову обґрунтованість і достовірність представлених результатів. Актуальність проблеми конкретизовано автором у меті, об'єкті, предметі і завданнях дослідження. Аналіз рукопису дисертації засвідчує, що поставлені завдання розв'язано, мету наукового пошуку досягнуто. Зміст дисертації свідчить про володіння здобувачкою теорією і методикою професійної освіти.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, одержаних результатів забезпечено логікою подання поняттєвого апарату дослідження: об'єкта, предмета, мети, послідовним розв'язанням поставлених завдань, опертям на наукові підходи і дидактичні принципи, сучасні досягнення професійної освіти з проблем формування ключових і професійних компетентностей фахівців, багаторічне вивчення наукової проблеми, позитивний досвід підготовки майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг, вивчення зарубіжних ідей реалізації компетентнісного підходу в професійній (професійно-технічній) освіті, системне використання комплексу взаємодоповнюваних дослідницьких методів, методів математичної статистики, репрезентативність джерельної бази (249 джерел, із них 23 - іноземними мовами), широку апробацію результатів на 6 міжнародних, 7 всеукраїнських, 1 регіональній науково-практичних конференціях.

На основі студювання та коректного опрацювання наукових джерел, аналізу освітніх програм та навчальних планів професійної підготовки кваліфікованих робітників для сфери послуг у закладах професійної (професійно-технічної) освіти розкрито стан дослідженості проблеми у сучасній педагогічній теорії й освітній практиці, теоретично обґрунтовано і розроблено авторську методику формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг.

На основі адаптованих методик та авторських розробок визначено діагностувальний інструментарій щодо виявлення рівнів сформованості мотиваційного, когнітивно-нормативного та прагматично-дискурсивного компонентів професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг.

Теоретичні положення, модель, методика поетапного формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг, навчально-методичне забезпечення (робочі програми, методичні рекомендації, збірник завдань з української мови, робочий зошит з

практичної риторики), а також відібраний діагностичний інструментарій успішно апробовано в освітньому процесі ДНЗ «Вінницький центр професійно-технічної освіти технологій та дизайну», ДНЗ «Вище професійне училище № 7 м.Вінниця», ДПТНЗ «Вінницьке міжрегіональне вище професійне училище», ДПТНЗ «Вінницьке вище професійно-технічне училище сфери послуг», Комунальної соціально-реабілітаційної установи «Житомирське вище професійне училище-інтернат»; Хмельницького національного університету.

Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Структура дисертації та обсяг відповідає вимогам МОН України щодо кандидатських дисертацій. Дисертація складається з анотацій українською і англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (281 найменування). Зміст розділів взаємопов'язаний і розкриває хід розв'язання поставлених 6 завдань. Таблиці, рисунки, додатки візуалізують теоретичне й експериментальне виконання дослідження. Повний обсяг дисертації становить 317 сторінок, з них 211 сторінок основного тексту.

Зміст дисертації повною мірою розкриває етапи дослідницького пошуку, основні теоретичні і практичні результати.

У **вступі** аргументовано актуальність дослідження з урахуванням законодавчо-нормативних пріоритетів підготовки майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг, Національної рамки кваліфікацій. Висвітлено теоретичні напрацювання сучасних дослідників у педагогічній теорії та фахово окреслено концептуальну ідею дослідницького пошуку.

У **першому розділі** з метою виконання першого завдання на основі комплексного порівняльного, ретроспективного і перспективного аналізу відзначено значну увагу науковців до проблем професійної педагогіки, упровадження компетентнісного підходу в освітній процес. Підготовку майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг досліджено у розрізі формування професійної компетентності, розвитку професійного мовлення, авторкою актуалізовано проблему професійної комунікації, що виявляється у здатності встановлювати та підтримувати комунікативний контакт з клієнтами, колегами та роботодавцями, через невербальні засоби спілкування розпізнавати їхній емоційний стан, прогнозувати поведінку та визначати ефективні комунікативні стратегії відповідно до ситуації спілкування; формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг.

Про виконання другого завдання свідчить здійснений теоретичний аналіз проблеми дослідження на основі студювання праць вітчизняних науковців щодо специфіки базових понять «компетентність», «професійна компетентність», «комунікативна компетентність» у контексті підготовки кваліфікованих робітників сфери послуг. Комунікативна компетентність представлена як ключова, багатфункціональна, надпредметна й багатомірна компетентність, що включає мовний та мовленнєвий компоненти; а оволодіння комунікативною компетентністю дає можливість майбутнім кваліфікованим робітникам сфери послуг досягати високого рівня професійного розвитку.

Доведено, що професійна комунікативна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг характеризується світоглядним, особистісним, технологічним і власне професійним аспектами, які реалізуються дослідницею в обґрунтованих на основі структурно-системного аналізу психологічних, педагогічних джерел мотиваційному, когнітивно-нормативному, прагматично-дискурсивному, рефлексивно-прогностичному компонентах. Визначені компоненти взаємопов'язані, взаємодоповнювані і корелюють із змістовим наповненням критеріїв, відповідних показників і рівнів.

За результатами аналізу освітніх програм та навчальних планів професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг виявлено відсутність спеціальної дисципліни, спрямованої на формування професійної комунікативної компетентності, а зміст професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг в ЗП(ПТ)О недостатньо скоординований між загальноосвітнім, професійно-теоретичним і професійно-практичним компонентами. Теоретичне і виробниче навчання, виробнича практика недостатньо мірою спрямовані на формування ціннісних потреб у професійній комунікації; здобувачі освіти відчують труднощі у застосуванні відповідних комунікативно-мовних засобів, недостатньо володіють професійною термінологією, що відповідає мовним нормам, та основами етики професійного спілкування. Це зумовлює нагальну потребу розроблення моделі, обґрунтування методики формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг та підготовки навчально-методичного комплексу з урахуванням низки наукових підходів і принципів, спрямованого на розвиток мотивації до нормативного оволодіння професійною лексикою, формування емоційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, системи професійно цінних знань, умінь вербальної і невербальної взаємодії, активізації прагнення до особистісного і професійного самовдосконалення. Таким чином можна констатувати виконання **третього завдання** дослідження.

У **другому розділі** теоретично обґрунтовано та розроблено модель і розроблено поетапну методику формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Модель спроектовано на підвищення якості професійної підготовки з урахуванням соціального замовлення та вимог державних стандартів; вона складається із цільового, теоретико-методологічного, змістово-технологічного і контрольньо-оцінювального блоків.

Цілком доказово, з урахуванням результатів наукових досліджень, тривалого в часі експерименту визначено й обґрунтовано загальнодидактичні і специфічні принципи формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Запровадження пропонованої моделі зумовило необхідність забезпечити комплекс психолого-педагогічних умов: від учнів - усвідомленої ціннісної мотивації вчитися; від колективу навчального закладу - створення необхідного освітнього середовища; від викладача - професійних і мовних знань, досконалого мовлення,

особистісно орієнтованої на учнів творчої діяльності.

Розроблену авторську методику поетапного формування професійної комунікативної компетентності спрямовано на розвиток позитивної мотивації на нормативне оволодіння професійною лексикою, оновлення змісту загальноосвітніх дисциплін суспільно-гуманітарного циклу, використання в освітньому процесі інноваційних технологій навчання з метою розвитку діалогової суб'єкт-суб'єктної професійно-комунікативної взаємодії (проблемного навчання, ситуативного моделювання, технології колективного та групового способу навчання, розвитку критичного мислення, інтерактивного навчання, інтегрованого навчання, мотивації успіхом, розвивального навчання).

Обґрунтовуючи діагностувально-мотиваційний, діяльнісно-операційний та рефлексивно-прогностичний етапи, О. Бойчук акцентує увагу на тісній співпраці викладачів загальноосвітніх та професійних дисциплін, майстрів виробничого навчання, психологічної служби закладів професійної (професійно-технічної) освіти та роботодавців на всіх етапах.

З урахуванням теоретичного аналізу науково-педагогічної, методичної літератури, державних стандартів і навчальних планів розроблено робочі програми, тематичні та поурочно-тематичні плани з української мови, української літератури та основ професійної етики, методичні рекомендації «Інноваційні педагогічні технології формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг» та ін. для викладачів; збірник завдань з української мови, робочий зошит з практичної риторики для здобувачів освіти за професіями «Перукар. Перукар-модельєр», «Флорист. Оформлювач вітрин та приміщень», «Фотограф. Оформлювач табло, віньєток та альбомів». На кожному етапі проаналізовано зміст, методи та форми навчальної роботи.

Таким чином можна стверджувати, що в межах другого розділу продемонстровано хід розв'язання **четвертого та частково п'ятого завдання**.

У **третьому розділі** за допомогою статистичних методів узагальнено результати констатувального та формувального експериментів та доведено ефективність розробленої й апробованої авторської методики поетапного формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг.

До експерименту було залучено здобувачів освіти - майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг, викладачів, майстрів та роботодавців, ретельно досліджено репрезентативність вибірки. Узагальнені результати педагогічного експерименту засвідчили позитивну динаміку формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг в експериментальній групі, що підтвердило ефективність авторської методики та виконання **п'ятого завдання** дослідження.

На підставі ґрунтовного аналізу наукових джерел, практичного досвіду, результатів проведеного у закладах професійної (професійно-технічної) освіти м. Вінниці та Комунальної соціально-реабілітаційної установи «Житомирське вище професійне училище-інтернат» Житомирської обласної ради констатувального експерименту дослідниця доводить, що формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг відбувається недостатньо системно (34,4 відсотки майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг мають низький рівень сформованості професійної

комунікативної компетентності), без належного врахування основ психології особистості та мистецтва комунікації. Недостатньо використовуються новітні досягнення теорії і методики професійної освіти, педагогічний потенціал загальноосвітніх, загальнопрофесійних навчальних предметів і предметів професійно-теоретичної і професійно-практичної підготовки; наявний часто і низький рівень готовності до розвитку професійної комунікативної компетентності у самих педагогічних працівників.

Причини такого стану підтвердили необхідність здійснити концептуальне моделювання і розробку методики формування професійної комунікативної компетентності з урахуванням положень культурологічного, аксіологічного, системного, компетентнісного, діяльнісного, синергетичного та особистісно орієнтованого підходів, положень освітніх нормативних документів, державних стандартів професійної підготовки; загальнодидактичних принципів і принципів професійної освіти.

Аналіз результатів педагогічної діагностики на формувальному етапі засвідчив суттєві зміни у сформованості компонентів професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг в експериментальній групі. Респонденти з високим рівнем (18,3%) відзначалися поглибленим сприйняттям ціннісних аспектів професійно-комунікативної діяльності, готовністю до самооцінювання, високим ступенем позитивної мотивації і досягнення успіху у професійній сфері. Майбутні кваліфіковані робітники володіли глибокими і міцними знаннями, комунікативними й організаторськими вміннями, характеризувалися бажанням самовдосконалюватися, прагненням до співпраці в конкретній комунікативній ситуації, спрямованістю на самореалізацію у процесі виконання соціально-професійних ролей.

На виконання шостого завдання у процесі дослідно-експериментального дослідження підготовлено, а за результатами експерименту удосконалено і впроваджено в освітній процес навчально-методичний комплекс, що використовується в навчальній роботі закладів професійної (професійно-технічної) освіти і сприяє формуванню професійно-комунікативних умінь і навичок, особистісному і професійному розвитку та саморозвитку майбутніх кваліфікованих робітників.

Висновки до розділів, загальні висновки доведені, відповідають поставленим завданням і узагальнюють основні результати дослідження. 12 таблиць, 3 схеми, 6 діаграм сприяють візуалізації ходу теоретичної і практичної роботи, викладеної у 6 завданнях. **Додатки** (таблиці, адаптовані діагностичні методики, робочі плани, фрагменти уроків, приклади творчих професійно орієнтованих завдань, покликання на матеріали навчально-методичного комплексу) становлять цінний матеріал і можуть бути використані з метою формування діагностики рівня сформованості професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг.

Покликання в основному тексті загалом здійснено з дотриманням нормативних вимог.

Аналіз змісту і структури дисертації засвідчує, що поставлені завдання розв'язано, мету наукового пошуку досягнуто.

При виконанні дисертаційної роботи авторка дотримувалась принципів академічної доброчесності. Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України. Зміст автореферату загалом відображає основні положення і висновки проведеного міждисциплінарного дослідження. Зміст автореферату ідентично репрезентує структуру і зміст дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

1. Аналіз стану дослідженості проблеми загалом здійснено коректно, водночас, характеризуючи вимоги до фахівця сфери послуг, бажано було чіткіше охарактеризувати національні риси, вимоги до працівника цієї сфери.

2. Проведений авторкою аналіз сутності компонентів професійної комунікативної компетентності варто було б розширити аналізом ключових слів «комунікація», «професійна комунікація» під кутом розгляду комунікативної лінгвістики, психології, педагогіки і в цьому контексті схарактеризувати комунікативний портрет кваліфікованого робітника сфери послуг - перукаря, флориста, фотографа.

3. У запропонованій методиці поетапного формування професійної комунікативної компетентності автором представлено навчальну аудиторну роботу, доцільно було б також подати і більш детальний аналіз індивідуальної, самостійної, гурткової роботи зі здобувачами освіти експериментальних груп.

4. Важливими є запропоновані авторкою інноваційні технології навчання, поряд із цим бажано було б акцентувати увагу на режисурі педагогічної дії викладача, що зумовлена потребами діяльнісно орієнтованої освіти, розвитку фахової майстерності, діалогової взаємодії.

5. Бажано було б актуалізувати роль виробничої практики у формуванні професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг, дослідна робота значно виграла б при включенні прикладів аналізу конкретних проблемних професійно-комунікативних ситуацій, що виникали у майбутніх кваліфікованих робітників під час виробничої практики.

Висловлені побажання не є принциповими та можуть розглядатись як побажання щодо удосконалення дослідження і подальшого наукового пошуку. Перспективними напрямками наукових розвідок можуть бути формування професійної етики педагогічного і виробничого персоналу сфери послуг та вивчення зарубіжного досвіду професійної освіти і навчання працівників сфери послуг.

Загальний висновок

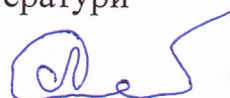
Аналіз змісту дисертації, автореферату, опублікованих наукових праць Бойчук Оксани Юхимівни дає підстави зробити висновок щодо належної наукової компетентності здобувачки.

Дисертація «Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робіт сфери послуг» є структурно завершеним, самостійним, цілісним міждисциплінарним дослідженням, в якому обґрунтовано авторську методичку формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України №656 від 19.08.2015 р., №1159 від 30.12.2015 р.).

Бойчук Оксана Юхимівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент –

доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри української мови і літератури
Сумського державного педагогічного університету
імені А.С.Макаренка

О.М. Семенов

